

ΜΑΘΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΚΕΣ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΕΙΜΝΗΣΤΟ ΛΟΥΚΗ ΑΚΡΙΤΑ

Γ. Α. ΚΟΡΕΛΛΗ
Συνταξ. Δασκάλου

Στις 3 του περασμένου Φεβράρη έγινε — και το παρακολούθησα όπως κάθε χρόνο — το 20ο ετήσιο μνημόσυνο του αιμνήστου ΛΟΥΚΗ ΑΚΡΙΤΑ στον Καθεδρικό Ναό του Αγίου Ιωάννου χοροστατούντος του Μακαριωτάτου Αρχιεπί. Χρυσοστόμου.

Κατάλληλο επιμνημόσυνο λόγο είπεν ο Έντιμος Υπουργός Παιδείας, Κυβερνητικός Εκπρόσωπος και τώως Διευθυντής του Ρ.Ι.Κ. κος Αντρέας Χριστοφίδης ο οποίος απέτισε φόρον τιμής στον αιμνήστο Λουκή Ακρίτα και εξήρε τις αρετές, το Λογοτεχνικό Έργο και τη συμβολή του στην Παιδεία του Έθνους με την Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση σαν υφυπουργός Παιδείας επί της Κυβερνήσεως ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ.

Τις τελευταίες μέρες έγινε και μια Ραδιοφωνική Εκπομπή από το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου στην οποία ηγετικά στελέχη της πνευματικής ζωής του τόπου ανάλυσαν σε βάθος την προσωπικότητα του αιμνήστου Λουκή Ακρίτα σαν λογοτέχνη, σαν εκπαιδευτικού και πολιτικού και οραματιστή για μια Ελλάδα στη πρωτοπορία του σύγχρονου πολιτισμού.

Τον αιμνήστο Λουκή Χατζηγιαννακού (μετά την αποφοίτηση του πήρε το επώνυμο ΑΚΡΙΤΑΣ) τον έζησα από κοντά για ένα ολόκληρο χρόνο στη Γ Διδασκαλείου 1925—26, σαν συμμαθητή, φίλο και ανταγωνιστή.

Εκείνο που εξακολουθεί να παραμένει για μένα μυστήριο είναι πως τα κατάφερε να πάρει το Πτυχίο του δασκάλου στα δεκαεφτά του χρόνια αφού γεννήθηκε στου Μόρφου το 1909.

Για να τελειώσει ένας το Παγκύπριο Διδασκαλείο τότε έπρεπε να φοιτήσει για

τέσσερα χρόνια στο Παγκ. Γυμνάσιο και μετά την Τετάρτη Κλασσικού να φοιτήσει για άλλα τρία χρόνια στο Παγκύπριο Διδασκαλείο.

Το Παγκ. Διδασκαλείο είχε τότε ξεχωριστό Διευθυντή — τον γίγαντα στο σώμα Π. Παϊδούση, αλλά βρισκόταν υπό τη Γενική Διεύθυνση του Γυμνασιάρχου του Παγκ. Γυμνασίου, που ήταν τότε ο εξ Ελλάδος κος Κοσμίδης.

ΜΕΡΙΚΑ ΣΤΙΓΜΙΟΤΥΠΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ του αιμνήστου Λουκή:

Ήταν ένα ψηλό, ξανθό ομορφόπαιδο με γαλανά — σαν τον ουρανό — μάτια, που σπινθηροβολούσαν.

Ήταν γεμάτος αισιοδοξία, γλυκομίλητος, προικισμένος με εξαιρετικά πνευματικά χαρίσματα και πολύ... πεισματάρης!

Έβαλε σαν στόχο του να πάρει την πρώτη θέση στη βαθμολογία του Πτυχίου, και το πέτυχε! Για να εξουδετερώσει τα τρία δεκάρια που μου έδωσε τότε στη γενική βαθμολογία ο αιμνήστος καθηγητής μας στα Παιδαγωγικά, Ψυχολογία και Διδακτική Άγγελος Ζεμενίδης, άρχισε ο Λουκής ιδιαίτερα μαθήματα στη Βυζαντινή Μουσική στον αιμνήστο καθηγητή Στυλιανό Χουρμούζιο, στα Αγγλικά και στην Τέχνη. Και πέτυχε το στόχο του. Πήρε γενικό βαθμό στο Πτυχίο 9.72. (Με ξεπέρασε κατά 19 εκατοστά). Δεύτερος κατετάγη ο εξάδερφος μου Αθανάσης Πέτσας με 9.61 και τρίτος εγώ με 9.53. Τον ίδιο βαθμό με μένα πήρε ο Προκόπης Παπαλοΐζου από τη Κυρά Μόρφου.

Κάναμε πολλή συνναστροφή με τον Λουκή. Ήταν ετοιμόλογος, προσδευτικός και... βιβλιοφάγος! Διάβαζε πολύ. Λογοτεχνικά βιβλία, δικά μας και ξένα. Στην τζέπη του σακκακιού του βρισκόταν

πάντα κάποιο βιβλίο και στην τάξη και στον περίπατο.

Κάναμε μαζί βόλτες στους δρόμους της Λευκωσίας, στα γήπεδα και καταλήγαμε στη Δημόσια Βιβλιοθήκη.

Όταν συναντούσαμε στο δρόμο καμιά περιπόλο από Άγγλους στρατιώτες τους πλησιάζαμε — με δική του απαίτηση — και κτυπώντας τους ελαφρά στον ώμο ένα από τα Εγγλεζούδια τούλεγε: Xallow friend. How do you do? Let us have a chat, και άρχιζε μαζί του κουβέντα ενισχύοντας τα ιδιαίτερα που έκαμνε.

Πήρε, όπως ανάφερα πιο πάνω τη πρώτη θέση στη βαθμολογία του πτυχίου. Μα σε μένα έτυχε ο κλήρος κατόπιν εισηγήσεως του σεμνήστου καθηγητή των Παιδαγωγικών και της Ψυχολογίας Άγγελου Ζεμενίδη να δώσω τον Όρκο του Δασκάλου (για πρώτη φορά στα Εκπαιδευτικά Χρονικά του Παγκ. Διδασκαλείου) στην Επίσημη Τελετή της απονομής των Πτυχίων και των βραβείων με το κλείσιμο της σχολικής χρονιάς, στο ευρύχωρο χωλ της εισόδου, στην οποία παρευρίσκετο ο Αρχιεπίσκοπος, τα Μέλη της Σχολικής Εφορείας, οι γονείς των τελειοφοίτων και μεγάλη φιλόμουση ομήγυρη.

Είχα ετοιμάσει μια σύντομη ομιλία εκφράζοντας την ευγνωμοσύνη μας προς τους Διευθυντές και τους Καθηγητές μας και στο τέλος απάγγειλα τον ΟΡΚΟ ΤΟΥ ΔΑΣΚΑΛΟΥ, που ετοίμασα μόνος μου με υπόδειξη του κου Ζεμενίδη. Έτσι είχα κλέψει την παράσταση από τον αγαπητό μου φίλο Λουκή Χατζηγιαννακού.

Τον Σεπτέμβρη του 26 διοριστήκαμε μόνο τρεις δασκάλοι — υπήρχαν 25 αδιόριστοι της προηγούμενης χρονιάς και αφού διορίστηκαν εκείνοι, άρχισεν ο δικός μας κατάλογος με βάση τη βαθμολογία. Διορίστηκεν ο Λουκής Χατζηγιαννακού στη Σύγκραση, ο Πέτσας στο Απλικί και ο υποφαινόμενος στις Βούφες Αμμοχώστου κοντά στο Λευκόνοικο, που έκαμα ανταλλαγή με τον Γιώργο Σπανό από το

Λευκόνοικο, απόφοιτο του Ιεροδιδασκαλείου, και πήγα στον Κουτσοβέντη.

Ο Προκόπης Παπαλοΐζου, που είχε πετύχει τον ίδιο με μένα βαθμό δε πήρε διορισμό. Παραπονέθηκε τότε στον αείμνηστο επιθεωρητή Λάσο, πως δεν πήρε διορισμό άνκαι είχε με μένα τον ίδιο βαθμό. Και ο κος Λάσος του είπε πως φταίει... ο Παπά Λοΐζος που τον βάφτισε Προκόπη! Στον κατάλογο προηγούμεν και στο όνομα (Γιώργος) και στο επώνυμο που άρχιζε από Κ. Διορίστηκε όμως κι αυτός τον Οκτώβρη στην Αργάκα της Πάφου.

Ο Λουκής Ακριτας όταν εργαζόταν σαν δάσκαλος στη Σύγκραση — μικρό χωριό της Μεσαορίας — έγραφε καθημερινά χρονογραφήματα με τίτλο «Η ΖΩΗ ΤΟΥ ΩΝΤΑΡΗ» στην ημερήσια εφημερίδα «Νέος Κυπριακός Φύλαξ» που εξέδιδε ο αείμνηστος Καθηγητής μας Κώστας Κωνσταντινίδης στη Λευκωσία, που με την «ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ» ήταν οι καθημερινές εφημερίδες τότε.

Στα χρονογραφήματα του εκείνα απεικόνιζε το άγχος, τη σκληρή δουλειά, τη φτώχεια και τη μίζερη ζωή του Κύπριου αγρότη στη δεκαετία του 20—30.

Είχε δημιουργήσει ένα δικό του στυλ πρωτότυπο. Έπαιρνε τις αγωνίες, τις στερήσεις, τις αντιξοότητες, την αγχώδη ενατένιση στα βάθη του ορίζοντα, και την έμμονη αναμονή στην εύνοια του ουρανού για κάποια βροχή για ανακούφιση του κάμπου της Μεσαρκάς και τις αποτύπωνε στο χαρτί του χρονογραφήματος.

Και ολοένα ερευνούσε ο Λουκής. Μελετούσε τις συνθήκες και τα μυστικά του κάμπου, έγραφε σημειώσεις και μάζεε υλικό. Οραματιζόταν και κατάστρωνε σκέψεις και κυοφορούσε τη γέννηση του πολύκροτου μυθιστορημάτων που θα δημιουργούσε και θα εξέδιδε αργότερα στην Αθήνα.

Το καλοκαίρι του 29 — εργαζόμουνά τότε στην Ομορφίτα — συναντηθήκαμε με τον Λουκή στη Δημοτική Βιβλιοθήκη, που διέθυνε τότε η Δόμνα Λανίτου. Καθή-

σαμε σε μια γωνιά κι αρχίσαμε μια φιλική κουβέντα. Μου εκμυστηρεύθηκε τότε τις σκέψεις του και τους οραματισμούς του και μου είπε πως είχε αποφασίσει να αφήσει το «δασκαλίκκι» και να πάει στην Αθήνα, να αγωνιστεί, να παλαίφει και να ζήσει στο μεγάλο Πνευματικό Κέντρο του Ελληνισμού.

Ήθερα τους οραματισμούς του, γνώριζα το πείσμα του, διαισθανόμουν τις δυνατότητες και τα πνευματικά χαρίσματα, που είχε το ξανθό εκείνο αγόρι με τα γαλανά μάτια και του είπα: «Να πας, Λουκή μου, να πας και ο Θεός μαζί σου».

Ήθελε ν' ανοίξει τα φτερά του για ένα πολύ ψηλό πέταγμα, που το πραγματοποίησε με εξαιρετική επιτυχία. Είχε μέσα του όλες τις βουλευτικές ικανότητες για ένα πρωτόφαντο φτερούγισμα και υπερνικώντας όλες τις δυσκολίες, τις αντιξοότητες, τις στερήσεις και επιστρατεύοντας όλες τις έμφυτες ψυχικές του δυνάμεις και καταβολές μπόρεσε να επιζήσει να διακριθεί και παλεύοντας διαρκώς να επιτύχει μια πανελλήνια αναγνώριση επιτυγχάνοντας να διακριθεί σαν ο πρώτος βουλευτής Αθηνών.

Σ' εκείνη μας λοιπόν τη συνάντηση στη Λευκωσία αφού τα είπαμε σαν δάσκαλοι και φίλοι μου ανέπτυξε τα σχέδια του για το μέλλον και μου διάβασε ένα χειρόγραφο, που είχε μαζί του, δράμα πάνω στα πρότυπα της Αισχυλικής Τραγωδίας — ΑΓΑΜΕΜΝΟΝΑΣ ήταν ο τίτλος του και μου ζήτησε τη γνώμη μου. Μου είχε αναφέρει ακόμα πως είχε συντάξει ορισμένα κείμενα με τίτλο «Ένας νέος με καλές ουστάσεις».

Τον ενεθάρρυνα να ξεδιπλώσει τα φτερά του και το μέλλον του θάναι λαμπρό.

Ο άλλος κοινός φίλος ο Προκόπης Παπαλοΐζου έφευγε κι αυτός, ύστερα από τον Λουκή, για την Ευρώπη. Ασπάστηκε όμως τη κομμουνιστική ιδεολογία, πήγε στη Ρουμανία, στη Τσεχοσλοβακία και κατάληξε στην Αγγλία. Μου έστειλε ένα γράμμα από την Αγγλία και μου έγραφε: «Αγαπητέ μου Γιώργο τώρα βρίσκομαι στην Αγγλία αφού περιπλανήθηκα σε μερικές χώρες της Ευρώπης. Εδώ έλυσσα το πρόβλημα της... πείνας. Εργάζομαι σε μια φάρμα και κάθε πρωί σκύβω στον κάδο με το γάλα και ρουφώ και ρουφώ ώσπου να ... χορτάσω!»

Παράδοξα και παράξενα που έχει η ζωή...

Ο αείμνηστος Λουκής Ακρίτας συνιστά μιαν εξέχουσα φυσιογνωμία από την αρχή της δεκαετίας του 30 μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του 60 στο Πνευματικό χώρο της Κύπρου, με την οποία ο δεσμός του ήταν συνεχής, και της Ελλάδας ολάκερης, όπου εγκατεστάθηκε και αγωνίστηκε παλληκαρίσια και με όλες του τις δυνάμεις και τις ασύγκριτες πνευματικές ικανότητες για την εδραίωση μιας ελεύθερης, δημοκρατικής Ελλάδας με ηγετικό ρόλο σε μια προοδευτική κοινωνία στο σύγχρονο κόσμο.

14/3/85

Γ. Α. Κορέλλης.

Διαβάστηκε στην Εκδήλωση για τον Ακρίτα που έγινε στη Πνευματική Στέγη, ύστερα από κριτική μελέτη για το λογοτεχνικό έργο του Ακρίτα από τον Γιάννη Κατσούρη και για τις πολιτικές θέσεις και επιδιώξεις του από τον κ. Τάκη Χατζηδημητρίου.